I

(Jogalkotási aktusok)

RENDELETEK

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS (EU) 2022/590 RENDELETE

(2022. április 6.)

a 138/2004/EK rendeletnek a regionális mezőgazdasági számlarendszer tekintetében történő módosításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 338. cikke (1) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

a jogalkotási aktus tervezete nemzeti parlamenteknek való megküldését követően,

rendes jogalkotási eljárás keretében ([1]),

mivel:

(1) Az 549/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet ([2]) létrehozza a számlák 2010. évi európai rendszerét (a továbbiakban: ESA 2010), és tartalmazza a közös standardok, fogalommeghatározások, osztályozások és számviteli szabályok referenciakeretét az Unió statisztikai követelményeire vonatkozó tagállami számlák elkészítéséhez.

(2) A 138/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet ([3]) létrehozza az uniós mezőgazdasági számlarendszert (a továbbiakban: EAA) azzal, hogy meghatározza a mezőgazdasági számlák továbbítására vonatkozó módszertant és határidőket. Az EAA alatt az ESA 2010-ben foglaltak szerint a nemzeti számlák szatellit számlái értendők, amelyek célja, hogy a tagállamok között harmonizált és összehasonlítható eredményeket érjenek el a számláknak az Unió céljaira történő elkészítéséhez. 2016-ban az Európai Számvevőszék közzétette „A mezőgazdasági termelők jövedelmének támogatása: Megfelelő a bizottsági teljesítménymérési rendszer kialakítása és a rendszer megbízható adatokon alapul?” című, 1/2016. számú különjelentését. E jelentés megalapozott és releváns észrevételeket és ajánlásokat tartalmaz az EAA-val és a 138/2004/EK rendelettel kapcsolatban.

([1]) Az Európai Parlament 2022. március 8-i álláspontja (a Hivatalos Lapban még nem tették közzé) és a Tanács 2022. március 29-i határozata.

([2]) Az Európai Parlament és a Tanács 549/2013/EU rendelete (2013. május 21.) az Európai Unió-beli nemzeti és regionális számlák európai rendszeréről (HL L 174., 2013.6.26., 1. o.).

([3]) Az Európai Parlament és a Tanács 138/2004/EK rendelete (2003. december 5.) a közösségi mezőgazdasági számlarendszerről (HL L 33., 2004.2.5., 1. o.).

(3) A regionális mezőgazdasági számlarendszer (a továbbiakban: REAA) az EAA regionális szintre alkalmazott változata. A nemzeti számadatok önmagukban nem tudják megmutatni a teljes és esetenként bonyolult képet arról, milyen folyamatok zajlanak részletesebb szinten. Ezért a regionális szintű adatok elősegítik a régiók körében tapasztalható sokféleség alaposabb megismerését, kiegészítik az Unió, az euroövezet és az egyes tagállamok számára szolgáltatott információkat eleget téve egyúttal az elszámoltathatósághoz szükséges statisztikák iránti megnövekedett igénynek, és növelik az uniós mezőgazdasági statisztikák harmonizációjának, hatékonyságának és következetességének szintjét. A REAA-t ezért a módszertan és az adatszolgáltatási program tekintetében be kell illeszteni a 138/2004/EK rendeletbe.

(4) A statisztikák már nemcsak a szakpolitikai döntéshozatal céljára szolgáló számos információforrás egyikének számítanak, hanem központi szerepet játszanak a döntéshozatali folyamatban. A tényeken alapuló döntéshozatalhoz olyan statisztikákra van szükség, amelyek az általuk szolgált célokkal összhangban megfelelnek a 223/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([4]) meghatározott szigorú minőségi követelményeknek.

(5) A magas színvonalú regionális szintű statisztikai adatok az uniós mezőgazdasággal kapcsolatos szakpolitikák, különösen a közös agrárpolitika (KAP) végrehajtásának, nyomon követésének, értékelésének, felülvizsgálatának és gazdasági, környezeti és társadalmi hatásai értékelésének központi eszközei, ideértve a vidékfejlesztési intézkedéseket, a KAP új teljesítési modelljét és a nemzeti stratégiai terveket, valamint a többek között a környezettel, az éghajlatváltozással, a biológiai sokféleséggel, a körforgásos gazdasággal, a földhasználattal, a kiegyensúlyozott és fenntartható regionális fejlődéssel, a népegészségüggyel, az állatjóléttel, az élelmiszer- és élelmezésbiztonsággal, valamint az Egyesült Nemzetek fenntartható fejlődési céljaival kapcsolatos uniós szakpolitikákat. A REAA annak értékeléséhez is döntő fontosságú, hogy a mezőgazdasági ágazat mennyiben járul hozzá az európai zöld megállapodás, különösen „a termelőtől a fogyasztóig" stratégia és az uniós biodiverzitási stratégia megvalósításához. Egyre inkább elismert a régiók és a regionális adatok szerepe a KAP végrehajtásában. A régiók a munkahelyteremtés és a fenntartható gazdasági növekedés fontos hajtóerejét képezik az Unióban, és jobb adatokat szolgáltatnak a mezőgazdasági ágazatnak a környezet, az emberek, a régiók és a gazdaság szempontjából való fenntarthatósága értékeléséhez.

(6) Az 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel ([5]) összhangban a nyilvánosság számára hozzáférést kell biztosítani az e rendelet alapján gyűjtött, de közzé nem tett adatokhoz.

(7) A 223/2009/EK rendelet jogi keretet biztosít az európai statisztikákhoz, és előírja, hogy a tagállamok tartsák be az említett rendeletben meghatározott statisztikai elveket és minőségi kritériumokat. A minőségjelentések alapvető fontosságúak az európai statisztikák minőségének értékelése, javítása és kommunikációja szempontjából. Az Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága (a továbbiakban: az ESR-bizottság) jóváhagyta az egységes, integrált metaadat-szerkezetet az Európai Statisztikai Rendszer minőségjelentésre vonatkozó szabványaként, ezzel elősegítve a 223/2009/EK rendeletben, különösen annak 12. cikke (3) bekezdésében foglalt statisztikai minőségi követelmények teljesítését egységes szabványok és harmonizált módszerek révén. Az erőforrásokat optimálisan kell felhasználni, és a lehető legkisebbre kell csökkenteni a válaszadási terhet.

(8) E rendelet végrehajtása egységes feltételeinek biztosítása érdekében a Bizottságra végrehajtási hatásköröket kell ruházni a minőségjelentésekkel kapcsolatos rendelkezések és a jelentések tartalma tekintetében. Emellett a REAA követelményeitől való esetleges eltérések tekintetében is végrehajtási hatásköröket kell ruházni a Bizottságra. Ezeket a végrehajtási hatásköröket a 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletnek megfelelően kell gyakorolni ([6]).

(9) Az EAA évente háromszor fontos éves makrogazdasági adatokkal szolgál az európai szakpolitikai döntéshozók számára az e rendelet II. mellékletében előírtaknak megfelelően. A második EAA-becslésekre vonatkozó jelenlegi adatszolgáltatási határidő – amely az említett három, évente nyújtandó adatszolgáltatás közül az egyik – a referencia-időszak vége után nem biztosít elegendő időt az első EAA-becslésekhez közölt adatoknál pontosabb adatok gyűjtéséhez. A második EAA-becslések minőségének javítása érdekében némileg meg kell hosszabbítani az érintett adatszolgáltatási határidőt.

([4]) Az Európai Parlament és a Tanács 223/2009/EK rendelete (2009. március 11.) az európai statisztikákról és a titoktartási kötelezettség hatálya alá tartozó statisztikai adatoknak az Európai Közösségek Statisztikai Hivatala részére történő továbbításáról szóló 1101/2008/EK, Euratom európai parlamenti és tanácsi rendelet, a közösségi statisztikákról szóló 322/97/EK tanácsi rendelet és az Európai Közösségek statisztikai programbizottságának létrehozásáról szóló 89/382/EGK, Euratom tanácsi határozat hatályon kívül helyezéséről (HL L 87., 2009.3.31., 164. o.).

([5]) Az Európai Parlament és a Tanács 1049/2001/EK rendelete (2001. május 30.) az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről (HL L 145., 2001.5.31., 43. o.).

([6]) Az Európai Parlament és a Tanács 182/2011/EU rendelete (2011. február 16.) a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról (HL L 55., 2011.2.28., 13. o.).

(10) A 138/2004/EK rendeletet ezért ennek megfelelően módosítani kell.

(11) Mivel e rendelet célját, nevezetesen a REAA-nak az EAA-ra vonatkozó európai statisztikák jelenlegi jogi keretébe történő beillesztését a tagállamok nem tudják kielégítően megvalósítani, az Unió szintjén azonban e cél jobban megvalósítható, az Unió intézkedéseket hozhat az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkében foglalt szubszidiaritás elvének megfelelően. Az említett cikkben foglalt arányosság elvének megfelelően ez a rendelet nem lépi túl az e cél eléréséhez szükséges mértéket.

(12) Konzultációra került sor az ESR-bizottsággal,

ELFOGADTA EZT A RENDELETET:

1. cikk

A 138/2004/EK rendelet a következőképpen módosul:

1. A 3. cikk (2) bekezdésének helyébe a következő szöveg lép:

„(2) Az első adattovábbítás ideje 2003. november.

Ugyanakkor a regionális mezőgazdasági számlarendszerhez (a továbbiakban: REAA) kapcsolódó adatokat az 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) értelmében vett NUTS 2 szinten első alkalommal 2023. szeptember 30-ig kell továbbítani.

_____

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).”

2. A rendelet a következő cikkekkel egészül ki:

„*3a. cikk*

A statisztikai adatok közzététele

Az 1367/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (*) és a 223/2009/EK rendelet sérelme nélkül, a Bizottság (Eurostat) a részére továbbított adatokat e rendelet 3. cikkével összhangban – online, ingyenesen – közzéteszi.

3b. cikk

Minőségértékelés

(1) A tagállamok megteszik a továbbított adatok és metaadatok minőségének biztosításához szükséges intézkedéseket.

(2) E rendelet alkalmazásában az e rendelet 3. cikkével összhangban továbbítandó adatokra a 223/2009/EK rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében meghatározott minőségértékelési szempontok alkalmazandók.

(3) A Bizottság (Eurostat) értékeli a továbbított adatok minőségét. E célból a tagállamok első alkalommal 2025. december 31-ig, majd azt követően ötévente minőségjelentést továbbítanak a Bizottság (Eurostat) részére a jelentéstételi időszak során továbbított adatkészletekre vonatkozóan.

(4) A 223/2009/EK rendelet 12. cikkének (1) bekezdésében meghatározott minőségértékelési szempontoknak az e rendelet 3. cikkével összhangban továbbítandó adatokra történő alkalmazásához a Bizottság végrehajtási jogi aktusok útján meghatározza az e cikk (3) bekezdésében említett minőségjelentések módozatait, szerkezetét és értékelési mutatóit. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat az e rendelet 4a. cikkének (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni. Az említett végrehajtási jogi aktusok nem róhatnak jelentős többletterhet vagy -költséget a tagállamokra.

(5) A tagállamok késedelem nélkül megadnak a Bizottságnak (az Eurostatnak) az e rendelet végrehajtásával kapcsolatos minden olyan releváns információt vagy változást, amely érdemi módon befolyásolná a továbbított adatok minőségét.

(6) A Bizottság (Eurostat) megfelelően indokolt kérésére a tagállamok késedelem nélkül a statisztikai adatok minőségének értékeléséhez szükséges minden kiegészítő felvilágosítást megadnak.

_____

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 1367/2006/EK rendelete (2006. szeptember 6.) a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló Aarhusi Egyezmény rendelkezéseinek az uniós intézményekre és szervekre való alkalmazásáról (HL L 264., 2006.9.25., 13. o.).”

3. A rendelet a következő cikkekkel egészül ki:

„*4a. cikk*

A bizottsági eljárás

(1) A Bizottságot a 223/2009/EK rendelettel létrehozott Európai Statisztikai Rendszer Bizottsága segíti. Ez a bizottság a 182/2011/EU rendelet értelmében vett bizottságnak minősül.

(2) Az e bekezdésre történő hivatkozáskor a 182/2011/EU rendelet 5. cikkét kell alkalmazni.

4b. cikk

Eltérések

(1) Ha e rendelet alkalmazása valamely tagállam nemzeti statisztikai rendszerének jelentős átalakítását tenné szükségessé az I. melléklet VII. fejezetének és a REAA II. mellékletben említett adatszolgáltatási programjának végrehajtását illetően, a Bizottság végrehajtási jogi aktusokat fogadhat el, hogy az adott tagállam számára legfeljebb kétéves időtartamra eltérést engedélyezzen. A REAA-ra vonatkozó adatok továbbításának első időpontja azonban semmi esetben sem lehet 2025. szeptember 30-ánál későbbi időpont. Ezeket a végrehajtási jogi aktusokat a 4a. cikk (2) bekezdésében említett vizsgálóbizottsági eljárás keretében kell elfogadni.

(2) Az (1) bekezdésben említett eltérés kérelmezése mellett döntő tagállamnak 2022. augusztus 21-ig megfelelően indokolt kérelmet kell benyújtania az (1) bekezdésben említett eltérés iránt a Bizottsághoz.

(3) Az Unió az Unió általános költségvetéséből pénzügyi hozzájárulást nyújthat a 223/2009/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdésében említett nemzeti statisztikai intézeteknek és más nemzeti hatóságoknak e rendelet végrehajtási költségeinek fedezésére, amennyiben a REAA létrehozásához valamely tagállam nemzeti statisztikai rendszerének jelentős átalakítása szükséges.”

4. Az I. melléklet e rendelet I. mellékletének megfelelően módosul.

5. A II. mellékletet az e rendelet II. mellékletében foglalt szöveg váltja fel.

2. cikk

Ez a rendelet az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba.

Ez a rendelet teljes egészében kötelező, és közvetlenül alkalmazandó valamennyi tagállamban.

Kelt Strasbourgban, 2022. április 6-án.

az Európai Parlament részéről	*a Tanács részéről*
az elnök	*az elnök*
R. METSOLA	C. BEAUNE

I. MELLÉKLET

A 138/2004/EK rendelet I. melléklete a következőképpen módosul:

1. A „Tartalomjegyzék” a következő fejezettel egészül ki:

„VII. Regionális mezőgazdasági számlarendszer (REAA)

A. Általános elvek

1. Bevezető

2. Regionális gazdaság, regionális terület

3. Alapegység a REAA összeállításában

4. A REAA összeállításának módszerei

5. A rezidensi státusz és a terület fogalma

6. Mezőgazdasági ágazat és jellemző egységek

B. Termékekhez kapcsolódó gazdasági műveletek

1. Kibocsátás

2. Folyó termelőfelhasználás

3. Bruttó felhalmozás

C. Jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletek és egyéb folyamatok

1. Általános szabályok

2. Hozzáadott érték

3. Állóeszközök értékcsökkenése

4. Támogatások

5. Adók

6. Munkavállalói jövedelem

7. Nettó működési eredmény

8. Kamatok, bérleti díjak

9. Mezőgazdasági vállalkozói jövedelem: általános számítási szabályok

D. A végrehajtás rövid áttekintése

1. Bevezető

2. A regionális mezőgazdaság meghatározása

3. A mezőgazdasági kibocsátás mérése

4. El nem különíthető, nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységek

5. Folyó termelőfelhasználás”;

2. Az 1.27. pontban a harmadik franciabekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„– megegyezés alapján ezek a tevékenységek nem foglalják magukban a nem mezőgazdasági termékek (mint például épületek vagy gépek) saját számlára történő bruttó állóeszköz-felhalmozását. Ezen, a nem mezőgazdasági termékek saját végső használatra történő bruttó állóeszköz-felhalmozása elkülöníthető tevékenységnek tekintendő, és az azonosítható szakosodott telephely termeléseként kell elszámolni. Az alkalmazottak részére természetbeni díjazásként nyújtott elszállásolási szolgáltatásokat hasonlóképpen kell kezelni (a jövedelmek keletkezése számlán természetbeni díjazásként kell elszámolni),”;

3. A 2.006. pont helyébe a következő szöveg lép:

„2.006. Az EAA rendszerében az árakat vagy a legközelebbi egész számra, vagy egy, illetve két tizedesjegyre kerekítve kell elszámolni, a rendelkezésre álló áradat statisztikai megbízhatóságától függően. Az EAA összeállításához felhasználásra és kibocsátásra vonatkozó árinformációk szükségesek.”;

4. A 2.108. pont g) alpontja helyébe a következő szöveg lép:

„g) a vállalkozás olyan kockázatok, mint például az állatállományt ért veszteség, jégkár, fagykár, tűzkár, szélviharok okozta kár elleni biztosítása érdekében kötött biztosítás bruttó díjába beletartozó szolgáltatások díjazása. A fennmaradó, azaz a nettó díj a fizetett bruttó díj azon összetevője, amely a biztosítótársaságok rendelkezésére áll a kártérítési igények rendezéséhez.

A bruttó díj lebontása a két összetevőre csak annyiban valósítható meg a nemzetgazdaság egészére, amennyiben azt a nemzeti számlákban megtették. A szolgáltatási összetevő felosztása a termelési ágazatok között általában megfelelő bontási kulcsok használatával történik, az input-output táblázatok összeállításával kapcsolatban. Ennélfogva e tétel EAA-ban történő kitöltésekor hivatkozni kell a nemzeti számlákra (a biztosítási szolgáltatásokkal kapcsolatos támogatások elszámolása tekintetében lásd: 3.063. pont, 1. lábjegyzet);”

5. A 2.136. pontban a harmadik franciabekezdés helyébe a következő szöveg lép:

„– az állóeszközök osztályozásában vagy szerkezetében fellépő változások: pl. a mezőgazdasági földterület gazdasági céljának megváltozása, tejelő állomány átállítása hústermelésre (vö. 2.149. pont, 1. lábjegyzet) vagy magáncélú vagy egyéb gazdasági használatra átalakított mezőgazdasági épületek.”;

6. A rendelet a következő fejezettel egészül ki:

‘VII. REGIONÁLIS MEZŐGAZDASÁGI SZÁMLARENDSZER (REAA)

A. ÁLTALÁNOS ELVEK

1. Bevezető

7.01. A regionális számláknak fontos szerepük van a regionális politikák kidolgozásában, végrehajtásában és értékelésében. A tárgyilagos, megbízható, következetes, koherens, összehasonlítható, lényeges és harmonizált regionális statisztikai mutatók szilárd alapot biztosítanak az Unió régiói közötti gazdasági és társadalmi egyenlőtlenségek csökkentésére irányuló szakpolitikákhoz.

7.02. A REAA az EAA regionális szintre alkalmazott változata.

7.03. A REAA ugyanazokból a számlákból áll, mint az EAA, azonban fogalmi és mérési problémák miatt a régiókra vonatkozó számlarendszer terjedelem és részletesség tekintetében korlátozottabb a nemzeti szintű EAA-nál.

7.04. Regionális számlaként a REAA-t a közvetlenül összegyűjtött regionális adatok és a feltételezések alapján regionálisan lebontott nemzeti adatok alapján kell összeállítani. A kellően teljes körű, időszerű és megbízható információk hiánya miatt a regionális számlák összeállításához feltételezésekre van szükség. Ez azt jelenti, hogy a régiók közötti egyes különbségek nem feltétlenül tükröződnek a regionális számlákban (ESA 2010, 13.08. pont).

2. Regionális gazdaság, regionális terület

7.05. A regionális gazdaság és a regionális terület fogalmának szűk meghatározására van szükség a regionális számlák összeállításához, függetlenül attól, hogy ágazatokra vagy szervezeti szektorokra vonatkoznak. Egy adott régió mezőgazdasági ágazata elméletileg a regionális területen mezőgazdasági tevékenységeket (vö. 1.60–1.66. pont) végző egységeket (mezőgazdasági üzemek) foglalja magában.

7.06. Egy ország valamely régiójának gazdasága az ország teljes gazdaságának része. A teljes gazdaságot a szervezeti egységek és szektorok határozzák meg. A teljes gazdaságot azon szervezeti egységek alkotják, amelyek legfőbb gazdasági érdekeltségének központja az ország gazdasági területén található. A gazdasági terület és a földrajzi terület nem teljesen azonos (vö. 7.08. pont). Egy ország gazdasági területe regionális területekre és régiókon kívüli területre osztható (ESA 2010, 13.09. pont).

7.07. A regionális terület az ESA 2010-ben meghatározottak szerint az ország gazdasági területének azon részeiből áll, amelyek valamely régióhoz tartoznak. A vámszabad területek, a vámraktárak és a vámellenőrzés alatt álló termelő üzemek a földrajzi elhelyezkedésük szerinti régióhoz tartoznak.

7.08. Ez a területi felosztás azonban nincs teljesen összhangban a nemzeti gazdasági terület nemzeti számlákban használt fogalmával. A régiókon kívüli terület az ország gazdasági területének azon részeiből áll, amelyek nem köthetők egyetlen régióhoz, és amelyek nem tartoznak a REAA-ba, vagyis az alábbiakból:

a) a nemzeti légtér, a felségvíz, valamint a nemzetközi vizek alatt fekvő kontinentális talapzat azon része, amely fölött az ország kizárólagos jogokat élvez;

b) a területi enklávék, vagyis olyan földrajzi területek, amelyek a világ egyéb részein helyezkednek el, és amelyeket nemzetközi egyezmények vagy államközi megállapodások alapján az ország kormányzati intézményei használnak (követségek, konzulátusok, katonai támaszpontok, tudományos intézmények, stb.);

c) a rezidens egységek által kitermelt, nemzetközi vizeken az ország kontinentális talapzatán kívüli kőolaj-, földgáz- stb. lelőhelyek.

7.09. A statisztikai célú területi egységek 1059/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (*) létrehozott nómenklatúrája (NUTS) egyetlen egységes rendszerbe foglalja az Unió gazdasági területét. A REAA az említett rendelet szerinti szabályokban általánosan meghatározottak szerint NUTS 2 szintű statisztikákat igényel. Nemzeti célokra a regionális számlákat regionális szinten még részletesebben lebontva is össze lehet állítani, nevezetesen adott esetben NUTS 3 szinten (ESA 2010, 13.12. pont).

3. Alapegység a REAA összeállításában

7.10. Az ágazati regionális számlákhoz használt egységek szakosodott telephelyek. A szakosodott telephely a termelési egység megfigyelhető formája.

7.11. A statisztikai megközelítés (ágazat) „megelégszik” a megfigyelhető egységgel, még ha ehhez el is kell térni az egyetlen tevékenységtől. Az SNA 2008-hoz hasonlóan az ESA 2010 előnyben részesíti a statisztikai megközelítést, és a szakosodott telephely használatát támogatja az ágazati nemzeti számlák összeállításához. Így ugyanazt az egységet határozzák meg az ágazatokhoz regionális és nemzeti szinten egyaránt.

7.12. Az EAA-hoz hasonlóan a REAA is a mezőgazdasági üzemet használja – az adott célok teljesítése érdekében bizonyos konvenciók szerint „kiigazítva” – a mezőgazdasági ágazat alapegységeként. E döntésnek két meghatározó oka van. Egyrészt a mezőgazdasági üzem mint egység a mezőgazdaságra szakosodott telephely (vö. 1.09–1.17. pont), amely a fogalommeghatározás szerint a szakosodott egység helyi szintű részének felel meg. A szakosodott telephely a mezőgazdasági ágazat szempontjából is a legmegfelelőbb egység, még ha olyan nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységeket is magában foglal, amelyek nem különíthetők el a mezőgazdasági tevékenységektől (vö. 1.15., 1.16. és 1.25–1.32. pont).

7.13. A mezőgazdasági üzem alapegységként való használatából az következik, hogy a REAA tartalmazza ezeknek a mezőgazdasági üzemeknek a nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységeit (vö. 7.12. pont). Mivel az EAA célja a mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelem felhalmozásának mérése, leírása és elemzése, ezért nem terjed ki olyan egységekre, amelyek csupán szabadidős tevékenységet folytatnak (például konyhakertek és magáncélú állattartás). Ezzel szemben az önellátást szolgáló gazdálkodást folytató egységek szerepelnek az EAA-ban (vö. 1.24.).

7.14. A mezőgazdasági üzem a mezőgazdasággal kapcsolatos – akár nemzeti, akár regionális szintű – statisztikai felmérések referenciaegysége. Ez azzal az előnnyel jár, hogy a kibocsátott mennyiségek értékelése közvetlenül a földterületek, terméshozamok, állományméretek stb. mérésére szolgáló statisztikai rendszereken alapulhat. A mezőgazdasági üzem választása esetén az elszámolás is következetesebb lesz.

4. A REAA összeállításának módszerei

7.15. A számlák európai rendszere (ESA 2010, 13.24–13.32. pont) két, ágazatokra vagy szervezeti szektorokra alkalmazható módszert javasol: az egyik az alulról felfelé haladó, a másik a felülről lefelé haladó módszer. Az alulról felfelé haladó módszer lényege, hogy az adatokat az egységek (szakosodott telephelyek, szervezeti egységek) szintjén kell gyűjteni, majd összesítésükkel kapható meg a különböző aggregátumok regionális értéke. A felülről lefelé haladó módszer a nemzeti számadat bontásával, az adott változó regionális eloszlását lehető legpontosabban tükröző mutatót használva rekonstruálja a regionális értékeket. Ez a két módszer emellett többféleképpen kombinálható, az így kapott kombinációkat az ESA vegyes módszereknek nevezi. El kell kerülni azonban az azonos információk többszöri gyűjtését, mert az redundanciát okoz az adatszolgáltatásban. Így előnyben részesítendő az alulról felfelé haladó módszer, noha belátható, hogy sok esetben valójában vegyes módszereket alkalmaznak. A konkrét módszer és források részleteit a minőségjelentésekben teljes mértékben átlátható módon kell meghatározni, feltüntetve, hogy mely regionális adatokat gyűjtötték közvetlenül, és mely adatok alapulnak olyan nemzeti adatokon, amelyek regionális bontása feltételezések alapján történt.

5. A rezidensi státusz és a terület fogalma

7.16. A vállalkozások és a háztartások gazdasági műveletei is átnyúlhatnak a régióhatárokon. A vállalkozások több régióban is tevékenykedhetnek állandó telephelyeken vagy ideiglenes jelleggel: például a nagygazdaságok különböző régiókban végezhetnek munkát. Ezért egyértelmű alapelvre van szükség, amelynek segítségével a tagállamok következetesen hozzárendelhetik az említett régióközi tevékenységet valamely régióhoz.

7.17. Az ágazatok regionális számlái a termelési egységek rezidensi státuszának kritériumán alapulnak. Regionális szinten mindegyik ágazat azokat az azonos vagy hasonló fő gazdasági tevékenységet folytató, szakosodott telephelyeket foglalja magában, amelyek gazdasági érdekeltségének központja az adott regionális területen található. Az említett érdekeltségi központ többnyire a régióban található konkrét, állandó helyszínhez kötődik, például a szervezeti egységekhez, amelyekhez a szakosodott telephelyek tartoznak.

7.18. A regionális számláknak azonban több egyedi jellemzőjük van. Bizonyos tevékenységeknél nem mindig egyszerű konkrét területként behatárolni a régiót. A központi iroda helye és a mezőgazdasági üzem tényleges helye közötti kapcsolat problémát vethet fel, mivel előfordulhat, hogy másik régióban található központi iroda gazdálkodik a mezőgazdasági termelési tényezőkkel. A REAA szempontjából fontos különválasztani a két egységet, következésképpen a mezőgazdasági üzemet ahhoz a régióhoz kell rendelni, ahol termelési tényezői találhatók, és nem ahhoz a régióhoz, ahol a székhelye van. Tehát egy központi irodához több, a REAA értelmében vett egység tartozhat, vagyis számuk megegyezik azon régiók számával, ahol a központi iroda régióján kívül található szakosodott telephelyek rezidensek.

7.19. Másik, a nemzeti és regionális számlákban rendszerint nem használt fogalom a szigorú területiség. Az említett fogalom alapján a tevékenységek ahhoz a területhez tartoznak, ahol ténylegesen zajlanak, függetlenül attól, hogy a tevékenységben részt vevő egységek hol rezidensek.

7.20. A rezidensi besorolás ugyan előnyt élvez a rezidensek gazdasági műveleteinek régióhoz rendelésében, de az ESA 2010 korlátozottan a területi megközelítés alkalmazását is lehetővé teszi (ESA 2010, 13.21. pont). Ez akkor fordul elő, ha képzett rezidens egységeket hoznak létre földre és épületekre vonatkozóan abban a régióban vagy országban, ahol a föld vagy az épületek találhatók.

7.21. Abban a feltételezett esetben, ha a valamely régióban rezidens egységek tevékenységei az adott regionális területre korlátozódnak, a rezidensi státusz és a terület fogalma fedi egymást. Ez akkor is így van, ha a régióhoz rendelés másik országban vagy olyan régióban található földre és épületekre, valamint jogi személyiséggel nem rendelkező vállalkozásokra vonatkozóan képzett rezidens egységeken alapul, ahol a tulajdonos nem rezidens.

6. Mezőgazdasági ágazat és jellemző egységek

7.22. Az ágazat az azonos vagy hasonló tevékenységet folytató összes szakosodott telephelyet magában foglalja (vö. 1.59. pont). A mezőgazdasági ágazat – az EAA-ban foglaltak szerint – elvileg megfelel a NACE Rev. 2. 01-es ágazatának, a 1.62–1.66. pontban található különbségekkel. A REAA terjedelmét a jellemző tevékenységek EAA-hoz készített jegyzéke alapján kell meghatározni. Van néhány különbség az EAA – és ezáltal a REAA – szerinti mezőgazdasági ágazat és a nemzeti számlák központi keretrendszeréhez meghatározott ágazat között (vö. 1.93. pont).

B. TERMÉKEKHEZ KAPCSOLÓDÓ GAZDASÁGI MŰVELETEK

7.23. A mezőgazdasági kibocsátás értékelése több sajátos problémát is felvet. A legfontosabbak az idényjellegű termékeket, az állattenyésztést és a tételek számlákon való elszámolásának időzítését érintik. Az EAA-módszertan pontos szabályokat ír elő arra vonatkozóan, hogyan kell figyelembe venni az idényjellegű termékek tárolásának hatásait, hogyan kell mérni az állatállomány kibocsátását, és hogyan kell elszámolni az előállítás alatt álló termékeket. Ezeket az alapelveket a REAA összeállításakor tiszteletben kell tartani. Ez azonban nem zárja ki bizonyos – például az állattenyésztést érintő – kiigazítások végrehajtását regionális szinten. Hangsúlyozandó, hogy a regionális értékelés összegének meg kell egyeznie az EAA-értékelésekkel.

1. Kibocsátás

a) A kibocsátás mérése

7.24. A REAA-ban a régió kibocsátása az elszámolási időszak során az adott régióban a mezőgazdasági ágazat valamennyi egysége által előállított, az EAA hatálya alá tartozó termékek összességének felel meg, függetlenül attól, hogy a termékeket az ágazaton kívüli forgalomba hozatalra, más mezőgazdasági üzemeknek történő értékesítésre vagy esetleg ugyanazon mezőgazdasági üzem általi felhasználásra szánják-e. Ennélfogva:

a) az adott régióban található mezőgazdasági üzemet elhagyó mezőgazdasági termékeket a régió kibocsátásának részeként kell elszámolni, tekintet nélkül a rendeltetési helyükre vagy az őket megvásárló egységre;

b) bizonyos, az ugyanazon mezőgazdasági üzem által folyó termelőfelhasználás keretében felhasznált mezőgazdasági termékek beleszámítanak a régió kibocsátásába (vö. 2.056. pont).

7.25. Az állattenyésztés általában többéves folyamat. Az állatállomány értékelésekor különbséget kell tenni az állóeszközként besorolt állatok (tenyész- és igavonó állatok, tejelő tehenek stb.) és az állományúként besorolt (főként a húsukért tartott) állatok között. Tehát a kétszeri számbavétel elkerülése érdekében az alábbiakban leírtak szerint kell eljárni az állatok mezőgazdasági üzemek közötti mozgásával járó gazdasági műveletek (amelyek az állatokat eladó mezőgazdasági üzemeknél „pozitív” értékesítésként, a vásárló mezőgazdasági üzemeknél pedig „negatív” értékesítésként jelennek meg) esetében:

a) az ugyanazon régióban található mezőgazdasági üzemek közötti, állóeszközként besorolt állatokat érintő gazdasági műveletek a tulajdonjog-átruházással járó költségektől eltekintve kioltják egymás hatását (**); nem a mezőgazdasági üzemek általi értékesítésként kell elszámolni őket, ezért nem képezik az adott régió kibocsátásának részét;

b) a régiók közötti gazdasági művelet tárgyát képező, állományúként besorolt állatok a származási régió esetében pozitív értékesítésként (az exporttal együtt), a más régiókból vásárolt állatok pedig negatív értékesítésként (az importtal együtt) jelennek meg (***);

c) ha a tulajdonjog átruházásával járó költségek (szállítás, kereskedelmi árrések stb.) állományúként besorolt állatok kereskedelméhez kapcsolódnak, akkor le kell vonni azokat a kibocsátásból; ez a más régiókban található mezőgazdasági üzemektől való vásárlások esetében automatikusan megtörténik, mivel a költségek a „negatív” értékesítések részét képezik, az ugyanazon régióban található mezőgazdasági üzemek közötti állatkereskedelem esetében viszont ki kell igazítani az értékesítéseket, és ezáltal a kibocsátást.

b) A kibocsátás értékelése

7.26. A kibocsátást alapáron, tehát a terméktámogatások és -adók egyenlegének figyelembevételével kell értékelni (vö. 2.082. pont). Az említett számítási módszer szerint a termékadókat és -támogatásokat régió szerinti bontásban kell megadni.

2. Folyó termelőfelhasználás

a) Fogalommeghatározás

7.27. A folyó termelőfelhasználás a más áruk előállítására irányuló termelési folyamatban felhasznált (állóeszközökön kívüli) árukat és igénybe vett piaci szolgáltatásokat jelenti (vö. 2.097–2.109.).

7.28. A REAA összeállításakor az alábbiakat foglalja magában a folyó termelőfelhasználás:

a) a termelési folyamatban való felhasználásra más (akár ugyanazon, akár másik régióban található) mezőgazdasági üzemektől vásárolt mezőgazdasági termékek;

b) bizonyos, egységen belül felhasznált és kibocsátásként elszámolt termékek (vö. 2.054–2.058. és 7.24. pont).

7.29. A FISIM sajátos esetét a regionális számlákban ugyanúgy kezelik, mint a nemzeti számlákban. Ha a hitel- és betétállományok becslése rendelkezésre áll régiónkénti bontásban, akkor használható az alulról felfelé haladó módszer. A hitel- és betétállományok becslése azonban rendszerint nem áll rendelkezésre régiónkénti bontásban. Amennyiben ez a helyzet, a FISIM felhasználói ágazatok közötti felosztása a második legjobbnak tartott módszerrel történik: az ágazatonkénti regionális bruttó kibocsátást vagy bruttó hozzáadott értéket használják eloszlási mutatóként (ESA 2010, 13.40. pont).

b) A folyó termelőfelhasználás értékelése

7.30. A folyó termelőfelhasználásként felhasznált összes terméket és szolgáltatást beszerzési áron (a levonható hozzáadottérték-adó nélkül) kell értékelni (vö. 2.110–2.114.).

3. Bruttó felhalmozás

7.31. A mezőgazdasági bruttó felhalmozás az alábbi összetevőkből áll:

a) bruttó állóeszköz-felhalmozás,

b) készletváltozás.

a) Bruttó állóeszköz-felhalmozás

7.32. Állóeszköz-felhalmozás megy végbe a mezőgazdaságban, amikor valamely gazdálkodó a mezőgazdasági termelési folyamatban egy évnél hosszabb ideig termelőeszközként való használatra szánt állóeszközöket szerez be vagy termel. A bruttó állóeszköz-felhalmozás elszámolására vonatkozó felosztási kritérium a felhasználói ágazatokat érinti, tehát nem azt az ágazatot, amelyhez a jog szerinti tulajdonos tartozik.

7.33. A többrégiós egységek tulajdonában lévő állóeszközöket azokhoz a szakosodott telephelyekhez kell sorolni, ahol azokat használják. A tartós bérlet keretében használt állóeszközöket az eszközök tulajdonosa szerinti régiónál kell elszámolni, míg azokat, amelyeket pénzügyi lízing keretében használnak, a felhasználó régiójánál (ESA 2010, 13.33. pont).

7.34. Az állóeszközként feltüntetendő új eszközöket bruttó értéken, vagyis az állóeszközök értékcsökkenésének levonása nélkül kell megadni. Ezenkívül az állóeszközök értékcsökkenését általában ki kell számolni az említett eszközökre. A nettó tőkefelhalmozás a bruttó tőkefelhalmozásnak az állóeszközök értékcsökkenésével csökkentett összege.

7.35. A termelési egységek eladhatnak egymásnak meglevő eszközöket, például használt gépeket. Az eszközök ágazatok és régiók közötti mozgásakor az egyik ágazatban vagy régióban bele kell számítani a fizetett teljes árat a bruttó állóeszköz-felhalmozásba, a másik ágazatban vagy régióban pedig le kell vonni a kapott árat a bruttó állóeszköz-felhalmozásból. Az eszközök tulajdonlásának ügyleti költségei, például a föld és meglévő épületek értékesítését terhelő jogi költségek a beszerző félnél növelik a bruttó állóeszköz-felhalmozást, még akkor is, ha a költségek némelyikét az eladó fizette.

7.36. A régió állatállományára vonatkozó bruttó állóeszköz-felhalmozást az ESA 2010 (3.124–3.138. pontja) és e melléklet 2.149–2.161. pontja szerint kell összeállítani. Az állatállományra vonatkozó bruttó állóeszköz-felhalmozás az év során megvalósított állatállomány-beszerzések (természetes növekedés és a régión kívüli vásárlások a behozatallal együtt), beleértve a saját tenyésztésből származókat is, és az állatállomány-elidegenítések (vágásra, más régiókba irányuló – a kivitelt is magában foglaló – értékesítésekre vagy egyéb végső felhasználásra) közötti különbség mértéke. Az összes régió összesítésekor fontos meggyőződni arról, hogy a régióközi folyamatok hatásai kioltják egymást (a tulajdonjog átruházásával járó költségek nélkül), tehát a regionális bruttó állóeszköz-felhalmozások összege megegyezik a nemzeti mezőgazdasági számlák bruttó állóeszköz-felhalmozásával. Az alulról felfelé haladó módszer alkalmazása esetén a következő alkalmazandó: az állatok más régiókban található mezőgazdasági üzemeknek történő értékesítése negatív bruttó állóeszköz-felhalmozásnak minősül, a más régiókból történő vásárlás pedig pozitív bruttó állóeszköz-felhalmozásnak minősül. A régió állatállományára vonatkozó bruttó állóeszköz-felhalmozás kiszámításához felhasználható az ajánlott közvetett módszer (vö. 2.156. pont).

b) Készletváltozás

7.37. A készletek mindazokat az eszközöket tartalmazzák, amelyek nem képezik az állóeszköz-állomány részét, és amelyeket termelési egységek ideiglenesen birtokolnak egy adott időpontban. A készletek két típusát különböztetjük meg: a felhasználási és a kibocsátási készletet (vö. 2.171. pont).

7.38. A készletként besorolt állatok esetében a készletváltozás kiszámításában figyelembe veendő kereskedelem magában foglalja a más régiókba irányuló értékesítéseket és onnan származó vásárlásokat, valamint a kivitelt és a behozatalt.

C. JÖVEDELEMELOSZTÁSSAL KAPCSOLATOS GAZDASÁGI MŰVELETEK ÉS EGYÉB FOLYAMATOK

7.39. A jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveletekre vonatkozó megbízható regionális információk beszerzését illetően gyakorlati nehézségek merülnek fel bizonyos esetekben, különösen akkor, ha az egységek több régióban tevékenykednek, vagy a régió nem mindig egyértelműen meghatározott terület, ahol bizonyos tevékenységeket végeznek, ami magyarázatot ad arra, hogy az ESA miért csak néhány aggregátum – hozzáadott érték, támogatások, adók, munkavállalói jövedelem, bérleti díjak és egyéb jövedelem, kamat és bruttó állóeszköz-felhalmozás – tekintetében terjed ki a mezőgazdasági ágazat regionális számláira.

1. Általános szabályok

7.40. A jövedelemelosztással kapcsolatos gazdasági műveleteket az eredményszemlélet elve alapján kell elszámolni, azaz akkor, amikor a gazdasági érték, a követelések és a kötelezettségek keletkeznek, átalakulnak, törlik azokat vagy azok megszűnnek, és nem a kifizetés tényleges időpontjában. Ezen (jogokon és kötelezettségeken alapuló) elszámolási alapelvet kell alkalmazni minden folyamatra, függetlenül attól, hogy monetáris állományok vagy egységek között, illetve egyetlen egységen belül történő folyamatokról van-e szó.

7.41. Ha azonban a kötelezettség (adósság) felmerülésének időpontja nem állapítható meg pontosan, a kifizetés időpontja vagy más elfogadható, eredményszemléletű közelítés használható (vö. 3.007. pont).

2. Hozzáadott érték

a) Általános szabályok

7.42. A hozzáadott érték a gazdaságban vagy annak egyik ágazatában adott időszakban folytatott termelési tevékenység eredménye, és a termelési számla egyenlegező tétele. A kibocsátás értéke és a folyó termelőfelhasználás értéke közötti különbség. A hozzáadott érték kulcsfontosságú tétel valamely gazdaság vagy ágazat (vö. 3.013. pont), illetve régió vagy régión belüli ágazat termelékenységének mérésében.

b) A hozzáadott érték értékelése

7.43. A hozzáadott érték elszámolható bruttó alapon (bruttó hozzáadott érték alapáron) vagy nettó alapon (nettó hozzáadott érték alapáron), azaz az állóeszközök értékcsökkenésének levonása előtt vagy után. A kibocsátás (alapár), valamint a folyó termelőfelhasználás (beszerzési ár) értékelésére szolgáló módszerrel összhangban a hozzáadott érték mérése alapáron történik (vö. 3.013. pont).

7.44. Az alapárak használatából következik, hogy a termékadókat és -támogatásokat konkrét árukhoz és szolgáltatásokhoz kell rendelni, amelyeket aztán el kell osztani a régiók között.

7.45. Az alapáron számított hozzáadott értékből levonva az egyéb termelési adókat, és hozzáadva az egyéb termelési támogatásokat megkapjuk a tényezők költségén számított hozzáadott értéket. A tényezők költségén számított nettó hozzáadott érték képezi a termelési tényezők jövedelmét (vö. 3.014. pont).

3. Állóeszközök értékcsökkenése

7.46. A REAA-ban a mezőgazdasági üzem állóeszköz-állományát képező áruk és szolgáltatások (például újratermelő ültetvények, gépek és épületek, a földterületek jelentős fejlesztése, szoftverek, a nem termelt eszközök tulajdonjog-átruházásával kapcsolatos költségek) a termelési folyamatban használt termelőeszközként elhasználódnak és elavulnak. Ezt az elhasználódást és elavulást az állóeszközök értékcsökkenése méri. Az EAA-hoz hasonlóan az állóeszközök értékcsökkenését sem szabad termelő állatokra kiszámítani.

4. Támogatások

7.47. A REAA ugyanazokat a szabályokat alkalmazza, mint az EAA: az EAA-ban a működési támogatások közé sorolt folyamatok a REAA-ban is ugyanoda tartoznak, ahogy a tőketranszferek formájában zajló folyamatok is.

5. Adók

7.48. A REAA ugyanazokat a szabályokat alkalmazza, mint az EAA: a különböző adónemek besorolása megegyezik a REAA-ban és az EAA-ban.

6. Munkavállalói jövedelem

7.49. A termelők esetében a munkavállalói jövedelmet azoknál a szakosodott telephelyeknél számolják el, ahol az embereket foglalkoztatják. Amennyiben ezen adatok nem állnak rendelkezésre, a munkavállalói jövedelmet – a második legjobb módszerrel – a ledolgozott órák száma alapján kell felosztani. Ha sem a munkavállalói jövedelem, sem a ledolgozott órák száma nem áll rendelkezésre, a szakosodott telephely által alkalmazott személyek számát használják (vö. ESA 2010, 13.42. pont).

7. Nettó működési eredmény

7.50. A nettó működési eredmény kiszámításához az alapáron számított nettó hozzáadott értékből le kell vonni a munkavállalói jövedelmet és az egyéb termelési adókat, és hozzá kell adni az egyéb termelési támogatásokat.

8. Kamatok, bérleti díjak

7.51. A REAA ugyanazokat a szabályokat alkalmazza, mint az EAA: az EAA-ban a kamatok, bérleti díjak közé sorolt folyamatok a REAA-ban is ugyanoda tartoznak.

9. Mezőgazdasági vállalkozói jövedelem: általános számítási szabályok

7.52. A mezőgazdasági tevékenységekből és nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységből származó, közvetlenül fizetendő tulajdonosi jövedelmet, vagyis az említett tevékenységekkel összefüggésben – egyebek mellett mezőgazdasági földterület vásárlása céljából – felvett hitelek után fizetendő kamatot, valamint a földtulajdonosoknak fizetett bérleti díjat le kell vonni a működési eredményből (vö. 3.070–3.087. pont).

D. A VÉGREHAJTÁS RÖVID ÁTTEKINTÉSE

1. Bevezető

7.53. E szakasz a módszertan bizonyos aspektusait hivatott kiemelni, különös tekintettel a mezőgazdasági üzem választására és a kibocsátás mérésére.

7.54. A mezőgazdasági üzem a mezőgazdasággal kapcsolatos – nemzeti és szubnacionális szintű – statisztikai felmérések referenciaegysége. Ez a REAA egyik nagy előnye, mivel így a kibocsátott mennyiségek értékelése közvetlenül a földterületek, terméshozamok, állományméretek stb. mérésére szolgáló statisztikai rendszereken alapulhat. A mezőgazdasági üzem választásának további előnye, hogy lehetővé teszi következetesebb számlák összeállítását. A kibocsátás és a költségek valójában ugyanazokhoz az egységekhez kapcsolódnak, noha az extrapolációs módszerek forrásonként eltérőek. Végezetül a jellemző tevékenység és egység fogalmával együttes használata esetén a mezőgazdasági üzem választásával elkerülhető, hogy kiigazításokra legyen szükség, amelyek akár vitathatóak is lehetnek, például a konyhakertek és a magáncélú, nem gazdálkodói állattartás esetében. A szóban forgó konvenció megkönnyíti az országok összehasonlítását. Valóban egyértelműen egyszerűsíti és javítja a számításokat a kapcsolat a fizikai mennyiségekre vonatkozó statisztikai adatokkal, amelyek a mezőgazdaság számára elengedhetetlenek, és garantálják, hogy az elszámolási tételek mérése következetes legyen, mivel a kiigazítások vagy „statisztikán kívüli" korrekciók ezáltal korlátozottak lesznek. Az említett szempontok azzal a törekvéssel is összhangban vannak, hogy a REAA-ban az alulról építkező megközelítést kell előnyben részesíteni.

2. A regionális mezőgazdaság meghatározása

7.55. A mezőgazdasági ágazat mindegyik régióban mindazokból a mezőgazdasági üzemekből áll, amelyek termelési tényezői az adott régióban találhatók. Ez az elv, amely összhangban van a termelési egységek rezidensi státuszának fogalmával, felvethet néhány problémát: az agrárstatisztikák rendszerint a központjuk szerint határozzák meg a mezőgazdasági üzemek helyét, és nem közvetlenül a termelési tényezők helye szerint. Az említett két hely nem mindig azonos, és minél nagyobbak a mezőgazdasági üzemek, annál gyakrabban fordul elő ez a jelenség. A REAA összeállításakor ezért néhány mezőgazdasági üzemet át kell csoportosítani a régiók között, sőt, bizonyos esetekben szét kell bontani. Ez valószínűleg nehezen lesz megvalósítható a gyakorlatban, amely esetben előfordulhat, hogy érdemes megtartani a mezőgazdasági üzemek statisztikai felmérésekben szereplő helyét. Ez a javaslat azonban két feltételtől függ: először, a hely meghatározására használt módszernek az adott ország összes régiója esetében azonosnak kell lennie, másodszor, az összes elszámolási tételt olyan források alapján kell értékelni, amelyek ugyanazokat a szabályokat alkalmazzák a mezőgazdasági üzemek helyének meghatározásához.

3. A mezőgazdasági kibocsátás mérése

7.56. A mezőgazdasági kibocsátás olyan növényi termékeket is magában foglal, amelyeket ugyanaz a mezőgazdasági üzem folyó termelőfelhasználás keretében újra felhasznál; ez főként az állati takarmánynak szánt termékeket érinti. A regionális kibocsátás – különösen szántóföldi növények esetében – gyakran meghatározható az egyes régiókban betakarított mennyiség alapján, amelynek értéke az árak révén állapítható meg. Ebben az esetben a teljes kibocsátást kell értékelni, függetlenül attól, hogy a termékeket az ágazaton kívüli forgalomba hozatalra, más mezőgazdasági üzemeknek történő értékesítésre vagy esetleg ugyanazon mezőgazdasági üzem általi felhasználásra szánják-e. Így mindegyik régió kibocsátása kiszámítható közvetlenül, az EAA-ban és REAA-ban bevezetett fogalommal összhangban. Az egységen belüli felhasználásra szánt kibocsátás értékeléséhez használt árak regionális adatokon is alapulhatnak annak az árnak megfelelően, amelyen a kibocsátást forgalomba hozzák. A regionális áradatok hiánya viszont általában véve problémát jelent a kibocsátás értékelésekor, a forgalomba hozott és az egységen belüli felhasználásra szánt (regionális) kibocsátás esetében egyaránt. Tehát az egységen belüli felhasználásra szánt termékek REAA keretében történő értékelésénél ugyanazok a nehézségek merülnek fel, mint a forgalomba hozott termékek értékelésénél. Nyilván más a helyzet, ha a mennyiségek nem értékelhetők regionális szinten. Ebben az esetben rendszerint a nemzeti szintű értékeléseken alapuló, felülről lefelé haladó módszer az egyetlen, ami alkalmazható (****).

7.57. Az állatokat illetően, akár készletként, akár állóeszköz-állományként vannak besorolva, a következő elemeket kell figyelembe venni:

– a készletek és az állatokra vonatkozó bruttó állóeszköz-felhalmozás változásának regionális szintű értékelése, mivel ez a két folyamat a közvetett kibocsátásszámítási módszer összetevője;

– a régiók közötti állatkereskedelem értékelése, mivel ez a kereskedelem a közvetett kibocsátásszámítási módszer összetevője;

– az állatbehozatali és -kiviteli folyamatok régiónkénti bontása;

– a tulajdonjog átruházásával járó költségek megfelelő kezelése;

– a REAA EAA-val szembeni kiigazításának módszere.

7.58. Az állatkibocsátás számításának közvetett módszere esetenként túlságosan bonyolult lehet regionális szinten. Ebben az esetben célszerű a kibocsátást inkább modell alapján, tényleges adatok felhasználásával kiszámítani, majd az értékeket az EAA-ban szereplő értékekhez igazítani.

4. El nem különíthető, nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységek

7.59. A tevékenység jellegétől függően különféle lehetőségek vannak az el nem különíthető, nem mezőgazdasági másodlagos tevékenységek REAA-ba illesztésére. Az említett másodlagos tevékenységek egy része, például a mezőgazdasági termékek feldolgozása erősen koncentrálódott regionális szinten. Ilyen esetben a kibocsátás értékeléséhez a mennyiségek és az árak tekintetében is lehet helyi statisztikai adatokra támaszkodni. E kibocsátásnál az EAA-ban szereplő értékek ténylegesen megegyeznek a REAA-ban szereplő értékekkel. Egyéb esetben viszont nehezebb lehet a helyzet. Előfordulhat például, hogy bizonyos tevékenységeknél nem áll rendelkezésre regionális forrás, különösen akkor, ha a tevékenységek eleve nem koncentrálódnak adott régiókban. Más tevékenységeknél statisztikai felmérésekből vagy mikroökonómiai számlákból (például a mezőgazdasági számviteli információs hálózat [FADN]) nyerhetők regionális adatok, de nincs arra garancia, hogy regionális szinten reprezentatívak lesznek. Ezenkívül előfordulhat, hogy az adatok régiek, és nem állnak rendelkezésre források ahhoz, hogy megbízható módon naprakésszé lehessen tenni őket. Végezetül, néha nem állnak rendelkezésre minőségi mutatók regionális szinten. Valamennyi ilyen esetben az EAA értékei jelentik a kiindulópontot a REAA számára, és gyakran kell a felülről lefelé haladó módszert alkalmazni.

5. Folyó termelőfelhasználás

7.60. A REAA-ban szereplő folyó termelőfelhasználás a mezőgazdasági üzemek által felhasznált mezőgazdasági termékeket foglalja magában, függetlenül attól, hogy ugyanabban a régióban vagy különböző régiókban található gazdálkodók közvetlenül kereskednek velük egymás között, vagy olyan közvetítőkön keresztül cserélnek gazdát, akiknek nem feltétlenül kerülnek a tulajdonába a termékek továbbértékesítés előtt. Ezenkívül bizonyos, egységen belül felhasznált mezőgazdasági termékeket – alapvetően egyes, állati takarmányként felhasznált növényeket – folyó termelőfelhasználásként is fel kell tüntetni. Az állatvásárlás – ideértve a behozott állatok megvásárlását is – sem szerepeltethető folyó termelőfelhasználásként.

7.61. A mezőgazdasági termékek regionális szintű folyó termelőfelhasználásának kiszámítására szolgáló első módszer alapján a REAA szerinti kibocsátás és a kibocsátás ágazaton kívülre szánt része közötti különbséget kell kiszámítani termékenként (*****). Ez azonban nem képezi le teljes pontossággal a mezőgazdasági termékek folyó termelőfelhasználását az egyes régiókban, mivel a más régiókban található mezőgazdasági üzemek általi folyó termelőfelhasználásra szánt mezőgazdasági termékeket ugyan tartalmazza, a más régiókban található mezőgazdasági üzemekből származó mezőgazdasági termékeket azonban nem. A folyó termelőfelhasználást ezért ki kell igazítani az EAA-ban szereplő értékekkel összhangban.

7.62. A másik lehetséges számítási módszerhez információforrásként felhasználható az FADN. E forrás alapján attól függetlenül értékelhető a mezőgazdasági termékek folyó termelőfelhasználása, hogy e termékek más mezőgazdasági üzemek általi értékesítésből vagy egyéb forrásból, például behozatalból származnak-e. Az FADN azonban nem pontosan ugyanúgy kezeli az ugyanazon mezőgazdasági üzem által folyó termelőfelhasználás keretében felhasznált termékeket, így korrekcióra lehet szükség. Ennek megfelelően ezért a folyó termelőfelhasználást ki kell igazítani az EAA-ban szereplő értékekkel összhangban.

(*) Az Európai Parlament és a Tanács 1059/2003/EK rendelete (2003. május 26.) a statisztikai célú területi egységek nómenklatúrájának (NUTS) létrehozásáról (HL L 154., 2003.6.21., 1. o.).

(**) Feltéve, hogy az adott értékesítések és vásárlások ugyanazon elszámolási időszakban mennek végbe.

(***) Az állatvásárlást tilos folyó termelőfelhasználásként elszámolni (alapvetően befejezetlen termelés beszerzésének tekintendő, vö. 2.067.), és az állatkibocsátás kizárólag közvetve, az értékesítés, a bruttó állóeszköz-felhalmozás és az állományváltozások alapján számítható ki.

(****) Az alkalmazott módszer szerint az egységen belüli felhasználást az EAA-értékekhez kell igazítani.

(*****) A behozott mezőgazdasági termékek (az állatok kivételével) nem tartoznak ebbe a körbe.”

II. MELLÉKLET

„II. MELLÉKLET

ADATSZOLGÁLTATÁSI PROGRAM

A kibocsátás minden egyes kategóriájára (01–18 kategóriák, beleértve az alkategóriákat is) közölni kell az alapáron mért értéket, valamint az összetevőket (érték termelői áron, terméktámogatások és termékadók).

A termelési számlára és a bruttó állóeszköz-felhalmozásra vonatkozó adatokat folyó és előző évi árakon is közölni kell.

Az értékeket a nemzeti pénznem millió egységeiben kell feltüntetni. A munkaerőt 1 000 éves munkaegységben kell kifejezni.

A regionális mezőgazdasági számlarendszerre (REAA) vonatkozó adatokat NUTS 2 szinten kell megadni, és csak folyó árakon kell közölni.

1. Termelési számla

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)	n+2. év szeptember (REAA-adatok)
01	GABONAFÉLÉK (vetőmagokkal együtt)	X	X	X	X
01.1	Búza és tönkölybúza	X	X	X	X
01.1/1	Lágy búza és tönkölybúza	—	—	X	X
01.1/2	Durum búza	—	—	X	X
01.2	Rozs és kétszeres	X	X	X	X
01.3	Árpa	X	X	X	X
01.4	Zab és nyári gabonakeverékek	X	X	X	X
01.5	Szemes kukorica	X	X	X	X
01.6	Rizs	X	X	X	X
01.7	Egyéb gabonafélék	X	X	X	X
02	IPARI NÖVÉNYEK	X	X	X	X
02.1	Olajos magvak és olajtartalmú gyümölcsök (vetőmagokkal együtt)	X	X	X	X
02.1/1	Káposztarepce- és réparepce-vetőmag	—	—	X	X
02.1/2	Napraforgó	—	—	X	X
02.1/3	Szója	—	—	X	X
02.1/4	Egyéb olajos termékek	—	—	X	X
02.2	Fehérjenövények (vetőmagokkal együtt)	X	X	X	X
02.3	Nyersdohány	X	X	X	X
02.4	Cukorrépa	X	X	X	X

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)	n+2. év szeptember (REAA-adatok)
02.5	Egyéb ipari növények	X	X	X	X
02.5/1	Rostnövények	—	—	X	—
02.5/2	Komló	—	—	X	—
02.5/3	Egyéb ipari növények: egyéb	—	—	X	—
03	TAKARMÁNYNÖVÉNYEK	X	X	X	X
03.1	Takarmánykukorica	—	—	X	X
03.2	Takarmány kapásnövények (takarmányrépával együtt)	—	—	X	X
03.3	Egyéb takarmánynövények	—	—	X	X
04	ZÖLDSÉGEK ÉS KERTÉSZETI TERMÉNYEK	X	X	X	X
04.1	Friss zöldségek	X	X	X	X
04.1/1	Karfiol	—	—	X	—
04.1/2	Paradicsom	—	—	X	—
04.1/3	Egyéb friss zöldség	—	—	X	—
04.2	Növények és virágok	X	X	X	X
04.2/1	Faiskolai növények	—	—	X	—
04.2/2	Dísznövények és -virágok (karácsonyfával együtt)	—	—	X	—
04.2/3	Ültetvények	—	—	X	—
05	BURGONYA (vetőmagokkal együtt)	X	X	X	X
06	GYÜMÖLCSFÉLÉK	X	X	X	X
06.1	Friss gyümölcs	X	X	X	X
06.1/1	Étkezési alma	—	—	X	—
06.1/2	Étkezési körte	—	—	X	—
06.1/3	Őszibarack	—	—	X	—
06.1/4	Egyéb friss gyümölcs	—	—	X	—
06.2	Citrusfélék	X	X	X	X
06.2/1	Édes narancs	—	—	X	—
06.2/2	Mandarin	—	—	X	—
06.2/3	Citrom	—	—	X	—
06.2/4	Egyéb citrusfélék	—	—	X	—
06.3	Trópusi gyümölcs	X	X	X	X

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)	n+2. év szeptember (REAA-adatok)
06.4	Szőlő	X	X	X	X
06.4/1	Étkezési szőlő	—	—	X	—
06.4/2	Egyéb szőlőfajták	—	—	X	—
06.5	Olajbogyó	X	X	X	X
06.5/1	Étkezési olajbogyó	—	—	X	—
06.5/2	Egyéb olajbogyó	—	—	X	—
07	BOR	X	X	X	X
07.1	Asztali bor	—	—	X	—
07.2	Minőségi bor	—	—	X	—
08	OLÍVAOLAJ	X	X	X	X
09	EGYÉB NÖVÉNYI TERMÉK	X	X	X	X
09.1	Elsősorban fonáshoz használt növényi anyagok	—	—	X	—
09.2	Vetőmagok	—	—	X	—
09.3	Egyéb növényi termék: egyéb	—	—	X	—
10	NÖVÉNYKIBOCSÁTÁS (01–09)	X	X	X	X
11	ÁLLATOK	X	X	X	X
11.1	Szarvasmarha	X	X	X	X
11.2	Sertések	X	X	X	X
11.3	Lófélék	X	X	X	X
11.4	Juh- és kecskefélék	X	X	X	X
11.5	Baromfi	X	X	X	X
11.6	Egyéb állatok	X	X	X	X
12	ÁLLATI TERMÉKEK	X	X	X	X
12.1	Tej	X	X	X	X
12.2	Tojás	X	X	X	X
12.3	Egyéb állati termékek	X	X	X	X
12.3/1	Nyers gyapjú	—	—	X	—
12.3/2	Selyemhernyógubó	—	—	X	—
12.3/3	Egyéb állati termék: egyéb	—	—	X	—
13	ÁLLATKIBOCSÁTÁS (11+12)	X	X	X	X
14	MEZŐGAZDASÁGI ÁRUK KIBOCSÁTÁSA (10 +13)	X	X	X	X

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)	n+2. év szeptember (REAA-adatok)
15	MEZŐGAZDASÁGI SZOLGÁLTATÁSOK KIBOCSÁTÁSA	X	X	X	X
15.1	Mezőgazdasági szolgáltatások	—	—	X	—
15.2	Tejkvótakölcsönzés	—	—	X	—
16	MEZŐGAZDASÁGI KIBOCSÁTÁS (14+15)	X	X	X	X
17	NEM MEZŐGAZDASÁGI MÁSODLAGOS TEVÉKENYSÉGEK (EL NEM KÜLÖNÍTHETŐ)	X	X	X	X
17.1	Mezőgazdasági termékek feldolgozása	X	X	X	X
17.2	Egyéb el nem különíthető másodlagos tevékenységek (termékek és szolgáltatások)	X	X	X	X
18	A MEZŐGAZDASÁGI ÁGAZAT KIBOCSÁTÁSA (16+17)	X	X	X	X
19	ÖSSZES FOLYÓ TERMELŐFELHASZNÁLÁS	X	X	X	X
19.01	Vetőmagok és szaporítóanyagok	X	X	X	X
19.02	Energia; kenőanyagok	X	X	X	X
19.02/1	– villamos energia	—	—	X	—
19.02/2	– gáz	—	—	X	—
19.02/3	– egyéb tüzelőanyagok és hajtógázok	—	—	X	—
19.02/4	– egyéb	—	—	X	—
19.03	Műtrágyák és talajjavító szerek	X	X	X	X
19.04	Növényvédő szerek és peszticidek	X	X	X	X
19.05	Állategészségügyi költségek	X	X	X	X
19.06	Állati takarmány	X	X	X	X
19.06/1	– más mezőgazdasági üzemek által szállított takarmány	X	X	X	X
19.06/2	– a mezőgazdasági ágazaton kívülről vásárolt takarmány	X	X	X	X
19.06/3	– ugyanazon mezőgazdasági üzemben termelt és felhasznált takarmány	X	X	X	X
19.07	Anyagok karbantartása	X	X	X	X
19.08	Épületek karbantartása	X	X	X	X

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)	n+2. év szeptember (REAA-adatok)
19.09	Mezőgazdasági szolgáltatások	X	X	X	X
19.10	Pénzügyi közvetítési szolgáltatások közvetett módon mért díja (fisim)	X	X	X	X
19.11	Egyéb áruk és szolgáltatások	X	X	X	X
20	BRUTTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAPÁRON (18-19)	X	X	X	X
21	ÁLLÓESZKÖZ-FELHASZNÁLÁS	X	X	X	X
21.1	Berendezések	—	—	X	—
21.2	Épületek	—	—	X	—
21.3	Ültetvények	—	—	X	—
21.4	Egyéb	—	—	X	—
22	NETTÓ HOZZÁADOTT ÉRTÉK ALAPÁRON (20-21)	X	X	X	X

2. Jövedelmek keletkezése számla

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	március n+1. év (EAA-becslések)	szeptember n+1. év (EAA-adatok)	szeptember n+2. év (REAA-adatok)
23	MUNKAVÁLLALÓI JÖVEDELEM	X	X	X	X
24	EGYÉB TERMELÉSI ADÓK	X	X	X	X
25	EGYÉB TERMELÉSI TÁMOGATÁSOK	X	X	X	X
26	TÉNYEZŐJÖVEDELEM (22-24+25)	X	X	X	X
27	MŰKÖDÉSI EREDMÉNY/VEGYES JÖVEDELEM (22-23-24+25)	X	X	X	X

3. Vállalkozóijövedelem-számla

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	november n. év (EAA-becslések)	március n+1. év (EAA-becslések)	szeptember n+1. év (EAA-adatok)	szeptember n+2. év (REAA-adatok)
28	FIZETENDŐ BÉRLETI DÍJAK ÉS EGYÉB INGATLANBÉRLETI DÍJAK	X	X	X	X
29	FIZETENDŐ KAMAT	X	X	X	X
30	KAMATBEVÉTEL	X	X	X	X
31	VÁLLALKOZÓI JÖVEDELEM (27-28-29+30)	X	X	X	X

4. A tőkeszámla elemei

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás			
		a	b	c	d
Kategória	A változók jegyzéke	november n. év (EAA-becslések)	március n+1. év (EAA-becslések)	szeptember n+1. év (EAA-adatok)	szeptember n+2. év (REAA-adatok)
32	BRUTTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS – MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK	—	—	X	X
32.1	Bruttó állóeszköz-felhalmozás – ültetvények	—	—	X	—
32.2	Bruttó állóeszköz-felhalmozás – állatállomány	—	—	X	—
33	BRUTTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS – NEM MEZŐGAZDASÁGI TERMÉKEK	—	—	X	X
33.1	Bruttó állóeszköz-felhalmozás – anyagok	—	—	X	—
33.2	Bruttó állóeszköz-felhalmozás – épületek	—	—	X	—
33.3	Egyéb bruttó állóeszköz-felhalmozás	—	—	X	—
34	BRUTTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS (A LEVONHATÓ HOZZÁADOTTÉRTÉK-ADÓ NÉLKÜL) (32+33)	—	—	X	X
35	NETTÓ ÁLLÓESZKÖZ-FELHALMOZÁS (A LEVONHATÓ HOZZÁADOTTÉRTÉK-ADÓ NÉLKÜL) (34-21)	—	—	X	X
36	KÉSZLETVÁLTOZÁS	—	—	X	X
37	TŐKETRANSZFEREK	—	—	X	X
37.1	Beruházási támogatások	—	—	X	—
37.2	Egyéb tőketranszferek	—	—	X	—

5. Mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás

		Az n. referenciaévre vonatkozó adatszolgáltatás		
		a	b	c
Kategória	A változók jegyzéke	n. év november (EAA-becslések)	n+1. év március (EAA-becslések)	n+1. év szeptember (EAA-adatok)
38	ÖSSZES MEZŐGAZDASÁGI MUNKAERŐ-RÁFORDÍTÁS	X	X	X
38.1	Nem fizetett mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás	X	X	X
38.2	Fizetett mezőgazdasági munkaerő-ráfordítás	X	X	X”